

Sanctuarium
Bmæ U.M. Montis
Serrati, quam Stellam Ma-
tutinam lux sequitur Coro-
næ Austrinae.

D. 16.

MONSERRATTVS

A. Monasterium.

B. S. Crucis.

C. S. Dymæ.

D. SS. Trinitatis.

E. S. Benedicti.

F. S. Annæ.

G. SS. Salvatoris.

H. S. Antoni Abb.

I. S. Hieronymi.

Eremus.

K. S. Mc Magdalene.

L. S. Iacobi Ap.

M. S. Omphry.

N. Nativ^{is} S. Io. Bapt.

O. S. Catharine V. et M.

P. Sacellum S. Michaelis.

Q. Locus unde eruta imago

B. V. M.

Franc^o Gazar Sculp^t Barcin^æ 1699

Eremus

Fitxa tècnica

Serra i Postius, Pere, 1671-1748

Epítome historico del portentoso santuario y Real Monasterio de Nuestra Señora de Monserrate : ilustrado con los sucesos historicos mas memorables de los principes sus devotos y bienhechores / qve consagra ... Pedro Serra y Postius ..., tomo primero. Barcelona : por Joseph Giralt ..., 1742. [96], 290, [22] p., [21] f. de lám.; 8º

[07 B-41/3/26](#)

Comentari

Francesc Gazan, documentat a Barcelona des de l'any 1684 i mor devers el 1733 (Subirana, 1986), reproduceix en aquesta calcografia, signada i datada l'any 1699, la imatge devota més habitual aleshores de la Maredeu de Montserrat. Amb aspecte clarament escultòric, el grup sagrat ricament coronat reposa a la falda de la singular muntanya, quedant el santuari i el monestir a la seva mà esquerra i les ermites al seu damunt, clarament explicitades amb una lletra que enllaça amb la llegenda llatina inferior.

La matriu de Gazan es conserva a la Biblioteca del Monestir de Montserrat (*Nigra sum*, 1995, núm. 39) i es concebé per il·lustrar un poemari marià escrit en llatí i intitulat: *Anonymi Carmina cum notis anonymi in Monserrattense sanctuarium* (Altés, 1999, pàg. 28). En aquesta ocasió, tanmateix, s'integra en la primera edició de l'*Epítome histórico del portentoso Santuario y Real Monasterio de Nuestra Señora de Montserrat* (Barcelona, 1742), escrit per l'historiador eclesiàstic i acadèmic barceloní Pere Serra i Postius (1671-1748). L'obra originàriament incloïa d'altres gravats com: retrats dels comtes de Barcelona (adaptats d'una creació literària precedent del mateix autor: *Catálogo real*, o la visió de les ermites montserratinas com estels fulgents de la corona mariana, encartat, el darrer, en l'exemplar exposat i provinent també de l'esmentat poemari anònim de la ciutat de Lucca. Després de moltes estades de recerca al monestir de Montserrat, amb l'objecte de documentar-se per la seva magna obra inacabada *Història eclesiàstica de Cataluña*, Serra i Postius escrigué aquesta monografia sobre el santuari marià, de la qual no es publicaria el segon volum per motius polítics, la seva adhesió a la causa austriacista, fins el 1747. En l'edició ampliada, una xilografia de Pauner, clarament deutora del gravat estudiat, esdevé la única referència gràfica del llibre.

Sens dubte aquestes matrius, tant la de metall com la de fusta, contribuïren a difondre una determinada interpretació visual de la Maredeu de Montserrat, per mitjà de la seva estampació solta, volguda des del monestir i vigent fins ben entrat el Vuit-cents.

(SCL)